

ביאור בדרך אפשר

41	לך משהו. ביקש רחמים, יצאה כמין פיסת יד ונתנו רגל שולחן של זהב. ראה	1	וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם ¹ . וַיִּמְבִּיא אֲדָמוֹר הַצֹּמַח
42	רבי חנינא בחלום שעתידים צדיקים לאכול על שולחן של זהב שיש לו שלוש	2	צֶדֶק ² הַשְּׁלִישִׁי בְּשׁוֹשֶׁלֶת אֲדָמוֹרִי חֲבִ"ד בְּאֹר הַתּוֹרָה ² סדרת ספרים
43	רגלים, והוא – על שולחן של שני רגליים. אמר לאשתו: נוח לך שכולם יאכלו	3	שֶׁל כְּתָבֵי בְּחִסְדֵי הַתּוֹרָה בְּמִלָּה וַיְכַלּוּ, וּבְכִלְלוֹת
44	על שולחן שלם ואנחנו על שולחן חסר? אמרה לו: בקש רחמים שיקחו ממך	4	בְּאוֹפֵן כְּלָלִי, הַפִּירוּשִׁים הַשּׁוֹנִים הֵם ג' פִּירוּשִׁים. פִּירוּשׁ הָא' הוּא
45	את רגל הזהב. ביקש רחמים ולקחו.	5	"ויכולו" כְּפִשׁוּטוֹ הַסְּתִימוֹ
46	אמרו, גדול היה נס אחרון מן הראשון	6	(שְׁהָרִי אֵין מִקְרָא יוֹצֵא מִיַּדִּי
47	כי מן השמים נותנים אך לא לוקחים),	7	פִּשׁוּטוֹ ³) שְׁוִיכְלוֹ הוּא
48	והמשמעות הפנימית של הדברים היא	8	מְלִשׁוֹן גָּמֵר וְסִיּוּם, שְׁנַגְמָרָה
49	שְׁלֹמֶעֱלָה יִשְׁנֹו עֲנִיָּן הַבְּרִיאָה	9	מְלֹאכֶת בְּרִיאַת שָׁמַיִם וְאָרֶץ.
50	מֵאֵין מְלֹאכֶת שֶׁהִיא אֵין נְעֻלָּם	10	פִּירוּשׁ הַב' הוּא מְלִשׁוֹן כְּלִיּוֹן
51	לִישׁ מְצִיאוֹת גְּשֵׁמִית גְּלוּיָהּ לְעֵין,	11	כִּפִּי שִׁתְּבָאָר לְהֵלֶן. וּפִירוּשׁ הַג' הוּא
52	ובריאה מאין ליש היא נתינה, וְאֵילֹו	12	הוּא מְלִשׁוֹן תְּעֻנּוּגָה, כְּמוֹ
53	עֲבוּדַת הָאָדָם הִיא לְהַפּוֹף	13	שְׁפָתוֹבָ4 לְכָל תְּכֻלָּה רְאִיתִי
54	מִישׁ לְאֵין לְהִבִּיא לִידֵי כֶךְ	14	קָץ, שְׁפִירוּשׁ תִּיבַת תְּכֻלָּה
55	שהמציאות הגשמית תבטל לאלוקות,	15	(לְדַעַת כְּמָה מִפְּרָשִׁים ⁵) הוּא
56	ובמקום להיות יש' תהיה אין ואפס,	16	לְשׁוֹן תְּעֻנּוּגָה.
57	וזהו ענין של לקיחה, והדבר נרמז	17	וְהַגָּה, הַחִילוּק הַהַבְדֵּל בֵּין ג' פִּירוּשִׁים
58	בדברי חכמינו ז"ל האמורים שמן	18	אֵלוֹ הוּא, שְׁלִפִירוּשׁ
59	השמים 'נותנים' (יוצרים ובוראים) ולא	19	הָא' קָאֵי מְכוּוֹן וַיְכַלּוּ עַל עֲנִיָּן
60	לוקחים (כי הלקיחה והביטול היא	20	הַבְּרִיאָה (גָּמֵר וְסִיּוּם הַמְּלַאכָה שֶׁל
61	דוקא על-ידי עבודת האדם).	21	מַעֲשֵׂה הַבְּרִיאָה), וּלְפִירוּשׁ הַב' הוּא
62	וּלְפִירוּשׁ הַג' שְׁוִיכְלוֹ הוּא	22	ש"ויכולו" הוּא לְשׁוֹן כְּלִיּוֹן קָאֵי
63	מְלִשׁוֹן תְּעֻנּוּגָה, הָרִי זֶה עֲנִיָּן	23	מְכוּוֹן וַיְכַלּוּ (לֹא עַל עֲנִיָּן
64	נְעֻלָּה יוֹתֵר גַּם מֵעֲנִיָּן	24	הַבְּרִיאָה שְׁמִלְמַעְלָה, שְׁהָרִי ה'
65	הַעֲבוּדָה. כְּלוּמֹר, עֲנִיָּן הַעֲבוּדָה,	25	בְּרָא אֶת הָעוֹלָם אֱלֹא) עַל עֲבוּדַת
66	המשכת והתגלות אלוקות בעולם	26	הָאָדָם לְפַעוּל בְּעוֹלָם שְׁנֵרָא
67	וביטול העולם לאלוקות על-ידי עבודת	27	כִּישׁ וּמְצִיאוֹת בְּפִנֵּי עֲצוּמֹת עֲנִיָּן
68	האדם הוא ענין נעלה יותר מאשר	28	הַבִּיטוּל לְאֵלוֹקוֹת, שְׁזָהוּ עֲנִיָּן
69	הבריאה מצד עצמה, ואילו תענוג הוא	29	הַכְּלִיּוֹן כְּמוֹ "כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ", שְׁפִירוּשׁוֹ
70	נעלה עוד יותר וְהִינֵנוּ, שְׁלֹאֲחֵרִי	30	רְצוֹן וְתִשׁוּקָה לְהַתְּבַטֵּל לְאֵלוֹקוֹת תּוֹךְ
71	עֲבוּדַת הָאָדָם בְּעִנְיָן הַבִּיטוּל,	31	כְּדִי כְּלִיּוֹן וְאִיבּוּד הַמְּצִיאוֹת הַעֲצֻמִּית,
72	כפי כוחו כך שבשלב ראשון הוא מגיע	32	וּכְדִיעַ ⁶ בְּחֹרֶת הַחֲסִידוֹת בְּפִירוּשׁ
73	למצב של ביטול הִישׁ, היינו שהוא	33	מֵאֵמֵר רְבוּתֵינוּ וְל' מֵן
74	מציאות "יש" אלא שמתבטל וְעַד	34	שְׁמִיאָ מִיַּהֵב יְהִי, מִשְׁקַל לֹא
75	לְבִיטוּל בְּמְצִיאוֹת שֶׁהוּא בִיטוּל	35	שְׁקָלִי, מֵן הַשָּׁמַיִם לְתַת נוֹתְנִים,
76	בדרגה יותר גבוהה, עד לביטול	36	לְקַחַת חֲזוּרָה לֹא לְוֹקָחִים (מְסוּפֵר
77	ו'איבוד' כל המציאות שלו, אֲזִי	37	בְּגִמְרָא שְׂרַבִּי חֲנִינָא בֵּן דּוּסָא הִיָּה עֲנִי
78	נוֹתְנִים מְשַׁפְּעִים לוֹ מְלִמְעָלָה	38	בְּיוֹתֵר. פַּעַם אֲמַרָה לוֹ אֲשֶׁתּוֹ: עַד מַתִּי
79	בְּחִינַת הַתְּעֻנּוּגָה בְּעֲבוּדַת ה',	39	נִלְךְ וְנִצְטַעַר כָּל כֶּךְ. אֲמַר לָהּ: מַה
80	שְׁעֻנְנֵךְ זֶה הוּא בְּבִחִינַת	40	נַעֲשֶׂה? אֲמַרָה לוֹ: בְּקֶשׁ רַחֲמִים שִׁיתְנוּ

בס"ד. שבת פרשת בראשית, מברכים החודש מרחשון (התועדות א), ה'תשכ"ח

(הנחה בלתי מוגה)

1 וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם¹. וַיִּמְבִּיא
2 הַצֹּמַח צֶדֶק² הַתּוֹרָה² בְּמִלָּה וַיְכַלּוּ, וּבְכִלְלוֹת
3 פִּירוּשִׁים בְּתִיבַת וַיְכַלּוּ, וּבְכִלְלוֹת הֵם ג'
4 פִּירוּשִׁים. פִּירוּשׁ הָא' הוּא כְּפִשׁוּטוֹ (שְׁהָרִי אֵין
5 מִקְרָא יוֹצֵא מִיַּדִּי פִּשׁוּטוֹ³) שְׁוִיכְלוֹ הוּא מְלִשׁוֹן
6 גָּמֵר, שְׁנַגְמָרָה מְלֹאכֶת בְּרִיאַת שָׁמַיִם וְאָרֶץ.
7 פִּירוּשׁ הַב' הוּא מְלִשׁוֹן כְּלִיּוֹן. וּפִירוּשׁ הַג' הוּא
8 מְלִשׁוֹן תְּעֻנּוּגָה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹבָ4 לְכָל תְּכֻלָּה רְאִיתִי
9 קָץ, שְׁפִירוּשׁ תִּיבַת תְּכֻלָּה (לְדַעַת כְּמָה
10 מִפְּרָשִׁים⁵) הוּא לְשׁוֹן תְּעֻנּוּגָה. וְהַגָּה, הַחִילוּק בֵּין
11 ג' פִּירוּשִׁים אֵלוֹ הוּא, שְׁלִפִירוּשׁ הָא' קָאֵי וַיְכַלּוּ
12 עַל עֲנִיָּן הַבְּרִיאָה (גָּמֵר הַבְּרִיאָה), וּלְפִירוּשׁ הַב'
13 קָאֵי וַיְכַלּוּ (לֹא עַל עֲנִיָּן הַבְּרִיאָה שְׁמִלְמַעְלָה,
14 אֱלֹא) עַל עֲבוּדַת הָאָדָם לְפַעוּל בְּעוֹלָם עֲנִיָּן
15 הַבִּיטוּל, שְׁזָהוּ עֲנִיָּן הַכְּלִיּוֹן, וּכְדִיעַ⁶ בְּפִירוּשׁ
16 מֵאֵמֵר רְבוּתֵינוּ וְל' מֵן שְׁמִיאָ מִיַּהֵב יְהִי,
17 מִשְׁקַל לֹא שְׁקָלִי, שְׁלֹמֶעֱלָה יִשְׁנֹו עֲנִיָּן הַבְּרִיאָה
18 מֵאֵין לִישׁ, וְאֵילֹו עֲבוּדַת הָאָדָם הִיא לְהַפּוֹף מִישׁ
19 לְאֵין. וּלְפִירוּשׁ הַג' שְׁוִיכְלוֹ הוּא מְלִשׁוֹן תְּעֻנּוּגָה,
20 הָרִי זֶה עֲנִיָּן נְעֻלָּה יוֹתֵר גַּם מֵעֲנִיָּן הַעֲבוּדָה.
21 וְהִינֵנוּ, שְׁלֹאֲחֵרִי עֲבוּדַת הָאָדָם בְּעִנְיָן הַבִּיטוּל,
22 בִיטוּל הִישׁ, וְעַד לְבִיטוּל בְּמְצִיאוֹת, אֲזִי נוֹתְנִים
23 לוֹ מְלִמְעָלָה בְּחִינַת הַתְּעֻנּוּגָה, שְׁעֻנְנֵךְ זֶה הוּא
24 בְּבִחִינַת עֲבוּדַת מַתְּנָה שְׁבָאָה מְלִמְעָלָה.

(1 בראשית ב, א. 2) בראשית מב, ב ואילך. ח"ג תקה, ב ואילך. תקח, א ואילך. 3) שבת סג, א. 4) תהלים קיט, צו. 5) פירוש אבן יחיאל על חמש מגילות וכתובים. הובא באוה"ת שם (תקו, א). סה"מ תרנ"ט ע' צו. 6) ראה סה"מ תרפ"ה ע' קנא. ובכ"מ. 7) תענית כה, א - כגירסת הע"י.

שבת פרשת בראשית, מברכים החודש מרחשון (התועדות א), ה'תשכ"ח

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 עבודת מתנה שבאה מלמעלה והאדם לא יכול להגיע אליה בכוחות עצמו, וכפי שיתבאר להלן.
 2 והענין בזה, דהנהגה⁸ בענין השבת (שבו נאמר פסוק זה ויכלו גו' שהרי מלאכת הבריאה נמשכה שישה ימים ועם סיומה, עם הכניסה לשבת, ה' שבת מהמלאכה) אָמרו
 3 חֲכָמֵינוּ ז"ל⁹ אֵטוּ שֶׁבַת יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי לֵיהּ, וְהָא שַׁבַּת מְקַדְּשָׁא וְקִימָא. וכי את השבת בני ישראל מקדשים אותה, והרי קדושה ועומדת, ויש לה זמן קבוע, ביום השביעי בכל שבוע והינה, שענין קביעות השבת אינו תלוי בעבודת האדם (כמו יום טוב) שישאר אינהו דקדשינהו לזמנים¹⁰ הם המקדשים את הזמנים, כיוון שקביעות הימים הטובים, החגים, תלויה בימי החודש, וקידוש החודש נמסר לבני ישראל ונקבע על-פי בית דין), אֵלָא השבת הוא ענין שמצד הבריאה. ולאידך גיסא, מצד שני למרות שקדושת השבת לא נקבעת על-ידי בני ישראל אלא היא קבועה ועומדת הרי בענין השבת נאמר¹¹ זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ היינו, שאמנם עצם קביעות השבת כיום קדוש לא תלוי בעבודת האדם, אבל שהענין דלקדשו במובן של המשכת תוספת קדושה ביום השבת תלוי בעבודת האדם. ובמקום אחר אמרו רבותינו ז"ל¹² אָמַר לֹו הַקִּבְּ"ה לְמֹשֶׁה, יֵשׁ לִי בְּבֵית גִּנְזִי וְשַׁבַּת שְׁמָה, וְאֲנִי מִבְּקֵשׁ לִיתְנָה לְיִשְׂרָאֵל, לָךְ וְהוֹדִיעֵם. והינו, שהשבת היא בבחינת מתנה. והרי ג' ענינים אלו תלויים הם מן הקצה אל הקצה, פי הענין דמקדשא וקיא הוא ענין שמצד הבריאה מלמעלה ואינו תלוי בעבודת האדם כלל, ואילו הענין דזכור את יום השבת לקדשו הוא ענין שתלוי בעבודת האדם ונמשך לפי אופן העבודה, ואילו הענין דמתנה טובה ששבת הוא ענין שלמעלה מעבודת האדם לגמרי, שהרי מתנה אינה כמו עבודה שאפשר לתבוע שכן העבודה, והעובד יכול לדרוש את שכרו המגיע לו, וזהו שאמר הקב"ה לְמֹשֶׁה על השבת כמתנה לך והודיעם, לבני ישראל, על מתנה זו פי אם אפשר לתבוע זאת כמו ענין העבודה, אזי אין צריך להודיעם אלא יירשו ויתבעו זאת מעצמם, והצורך להודיעם שף רק על ענין של חידוש היינו שנתנתו אינה דבר שהם מצפים לו כבר שלולי ההודעה לא היו יודעים זאת, וזהו ענין המתנה מלמעלה בענינו, ענין השבת, שאינה מצד עבודת האדם, אלא מה שניתן לאדם מלמעלה בתורת מתנה. אבל לאידך גיסא, מצד שני ענין המתנה תלוי גם במקבל, שהרי אי לאו דעביד ליה ניקח לנפשיה, לא הוה יחייב ליה מתנתא¹³ אם לא שעשה

(8) ראה ד"ה זכור את יום השבת לקדשו בתו"א יתרו סט, סע"ג. תו"ח שם שפה, ב ואילך (בהוצאה החדשה - רסד, א ואילך). סה"מ תרכ"ז ע' קכה ואילך. וראה גם ד"ה ראו כי ה' נתן לכם השבת תרנ"ח (סה"מ תרנ"ח ע' קה ואילך). ד"ה את שבתותי עטר"ת. ה'ש"ת (סה"מ עטר"ת ע' תז ואילך. ה'ש"ת ע' 81 ואילך). 9) ביצה יז, א. 10) ברכות מט, א. 11) יתרו כ, ח. 12) שבת יו"ד, ב. 13) ראה ב"מ טז, א. ב"ב קנו, א.

ויכולו השמים והארץ וכל צבאם

ביאור בדרך אפשר

1 המקבל לו לנותן נחת והנאה לנפשו, לא היה נותן לו מתנה, כלומר, אמנם
 2 מתנה היא לא דבר שהמקבל יכול לדרוש, כמו שכר עבודה, אבל בכל זאת
 3 יש למקבל חלק מסוים בדבר כי אילו לא היה עושה לנותן נחת רוח כלשהי,
 4 לא היה הנותן מעניק לו מתנה (ובמאמר של שמחת תורה נוסף שמוזה מוכח
 5 שמתנה היא 'ממוצע' בין ירושה שבה
 6 הירוש וגם המוריש לא משקיעים
 7 מאמץ ואין זה תלוי בדעתם ורצונם,
 8 לעבודה שבה קבלת השכר תלויה
 9 במעשי העובד).
 10 והולך ומבאר בפרטיות יותר את
 11 ההבדלים בין העניינים השונים ביחס
 12 של בני ישראל והשבת, וכן בנוגע
 13 לעניין המתנה שמצד אחד אינה תלויה
 14 כלל במקבל ומצד שני למעשיו של
 15 המקבל יש השפעה על הנותן.
 16 (ב) וְלִהְיֶינָהּ זֶה יֵשׁ לְהַקְדִּים
 17 תְּחִילָה מֵהַ שְׂאֵתְפֶלֶל לְעִילֵי¹⁴
 18 במאמר שנאמר בשמחת תורה שנה זו,
 19 תשכ"ח (יוצא לאור, עם ביאור בדרך
 20 אפשר, ב'דבר מלכות לחג הסוכות
 21 השנה, תשע"ה) בְּעֵגְנֵי הַתּוֹרָה,
 22 דְּכִיּוֹן שְׂאֵתְפֶלֶל פְּאוּרֵיתָא
 23 וּבִרְאָא עֲלֵמָא¹⁵, הקדוש ברוך הוא
 24 הסתכל בתורה (ועל-פי התורה) ברא
 25 את העולם (כבנאי הבונה בית על-פי
 26 רישומי תכנית הבניה) הַיְי
 27 מֵהַבְּאוּר בְּעֵגְנֵי הַתּוֹרָה יִיבֹן
 28 גַּם בְּנוֹגַע לְעֵגְנֵי הַשְּׂבֵת,
 29 וּבִפְרֵט שְׂעֵגְנֵי הַשְּׂבֵת קָשׁוּר
 30 לְעֵגְנֵי הַתּוֹרָה, כְּמֵאֵמֶר
 31 רְבוּתֵינוּ ז"ל¹⁶ דְּלְכוּלֵי-עֲלָמָא
 32 בְּשֵׁבֶת נִיתְנָה תּוֹרָה נְחֻלְקוּ
 33 חֲכָמִים הָאֵם מִתַּן תּוֹרָה הִיא בְּשִׂישָׁה
 34 לְחֻדוּשׁ סִינַן אוּ בִשְׂבַעָה בּוּ, אבל לכל
 35 הדעות מתן תורה היה בשבת.
 36 וְנִתְבָּאָר בְּזָה, במאמר הנזכר שֵׁישׁ בְּתוֹרָה וַיְחַסֶּה לְבַנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמֵה
 37 מְדַרְגּוֹת¹⁷ כפי שממשיך ומפרט.
 38 יש מדרגה בתורה (כפי שניתנה לבני ישראל) שהיא עֵגְנֵי הַיְרוּשָׁה, כְּמֵה
 39 שְׂכָתוּב¹⁸ תּוֹרָה צָנָה לָנוּ מִשָּׁה מוֹרְשָׁה קָהֵלֶת יַעֲקֹב,
 40 שְׂיִרוּשָׁה הִיא עֵגְנֵי קְבוּעַ מִלְּכַחֲחִילָה שְׂאֵינוּ תְּלוּי בְּמַעֲמָדוּ

ביאור בדרך אפשר

41 וּמַצְבּוֹ שֶׁל הַיְרוּשָׁה¹⁹, שְׂהָרֵי אֵם הוּא רַק בְּנוֹ שֶׁל הַמּוֹרִישׁ
 42 אָזִי יֵשׁ לוֹ דִּין יוֹרֵשׁ, מְבַלֵּי כֹל הַבְּדֵל מֵהַ מְהוּתוֹ וְעֵינֵינוּ וְכִמְזוּ-כֵן
 43 אֵין הַיְרוּשָׁה תְּלוּיָהּ בְּעֵגְנֵי הָעֵבֻדָה, הַיְרוּשׁ זְכָאֵי לִירוּשָׁה מְבַלֵּי
 44 לַעֲשׂוֹת שׁוּם פְּעוּלָה וְעֵבֻדָה מִצִּידוֹ
 45 יְתוּסָף בְּעֵגְנֵי הַיְרוּשָׁה וְהַעֲבֻדָה
 46 מִצִּידוֹ לֹא תִפְעַל שׁוּם תּוֹסֶפֶת בְּעֵינֵי
 47 הַיְרוּשָׁה.
 48 וְנוֹסָף לָזֶה יֵשׁ עֵגְנֵי אַחַר
 49 בְּתוֹרָה (כפי שניתנה לבני ישראל)
 50 שְׂעֵלְיוֹ אֲמָרוּ²⁰ חֲכָמֵינוּ ז"ל
 51 הַתִּקְנָן עֲצָמָהּ לְלִמּוּד תּוֹרָה
 52 שְׂאֵינָה יְרוּשָׁה לָךְ. הֵינּוּ, הֵינּוּ,
 53 שְׂאֵין זֶה עֵגְנֵי שֶׁל יְרוּשָׁה,
 54 אֲלֵא עֵגְנֵי הַתְּלוּי בְּעֵבֻדָה,
 55 שְׂלִפֵי אוּפֵן הָעֵבֻדָה, כְּף
 56 נִמְשָׁף לוֹ עֵגְנֵי הַתּוֹרָה וְכֹל
 57 שְׂיוֹסָף יוֹתֵר בְּעֵבֻדָה ("התקן עצמו"),
 58 כִּךְ יְתוּסָף לוֹ יוֹתֵר בְּעֵינֵי הַתּוֹרָה.
 59 וְנוֹסָף לָזֶה, יֵשׁ בְּתוֹרָה (כפי
 60 שניתנה לבני ישראל) גַּם עֵגְנֵי אַחַר
 61 שֶׁל מִתְּנָה, כְּמֵה שְׂכָתוּב²¹
 62 לַעֲנִיִּין נְתִינַת הַלּוֹחֹת מֵהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 63 הוּא לְמִשָּׁה רַבְּנֵי וַיִּתֵּן אֶל מִשָּׁה
 64 כְּפִלְתוֹ, וְהַבִּיטוּ "וַיִּתֵּן" מִשְׁמַעוֹ
 65 שְׂנִיתְנָה לוֹ בְּמִתְּנָה²², וְכַדְבְּרֵי
 66 חֲכָמֵינוּ ז"ל (הובאו בפירושו רש"י על
 67 התורה) שְׂכִיּוֹן שְׂבַנְתִּינַת הַלּוֹחֹת
 68 לְמִשָּׁה לְסוּף אַרְבַּעִים יוֹם, נִאֲמַר
 69 "כְּכֹלְתוֹ לְדַבֵּר אֹתוֹ", הֵינּוּ הַשְּׂהַקְדוּשׁ
 70 בְּרוּךְ הוּא סִיִּים לְלַמְדוֹ אֶת הַתּוֹרָה,
 71 בּוֹדֵאי הַתּוֹרָה נִיתְנָה לוֹ בְּמִתְּנָה שֵׁאֵם
 72 לֹא כֵן לֹא הִיא מִשָּׁה יְכוּל לְלַמְדוֹ אֶת
 73 הַתּוֹרָה בּוֹמֵן קֶצֶר כֹּל כֵּךְ שֶׁל אַרְבַּעִים
 74 יוֹם בְּלִבָּהּ, וְאֵם לְמִשָּׁה רַבְּנֵי
 75 הַיְצָרְכָה לִינְתָן הַתּוֹרָה
 76 בְּמִתְּנָה, וְלֹא רַק בְּגַלְל הַזְּכוּיּוֹת וְהַמַּעֲלוֹת שֶׁלוֹ עַל-אַחַת-פְּמָה-וְכִמְה
 77 בְּנוֹגַע לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֵׁאֵין לָהֶם אֶת הַזְּכוּיּוֹת וְאֶת הַמַּעֲלוֹת שֶׁל מִשָּׁה
 78 רַבְּנֵי שְׂהַיְצָרְכָה הַתּוֹרָה לִינְתָן לָהֶם בְּמִתְּנָה דְּוָקָא, שְׂזָהוּ
 79 דִּיּוּק הַלְּשׁוֹן מִתַּן תּוֹרָה, "מִתַּן" מִלְּשׁוֹן מִתְּנָה [כֵּן בְּנוֹסַח בְּרַפְת
 80 הַתּוֹרָה אוֹמְרִים נוֹתֵן הַתּוֹרָה וְגַם "נוֹתֵן" הוּא מִלְּשׁוֹן מִתְּנָה.

(14) ד"ה ביום השמיני עצרת דיום שמח"ת פ"ב ואילך (תורת מנחם - התוועדות חנ"א ע' 161 ואילך). (15) זח"ב קסא, סע"א ואילך. (16) שבת פו, ב. (17) ראה ד"ה תורה צוה תרל"ד. תרנ"ד (סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תקנא ואילך. תרנ"ד ע' כו ואילך). (18) ברכה לג, ד. (19) ראה משנה נדה מג, סע"ב ואילך. (20) אבות פ"ב מ"ב. (21) תשא לא, יח. (22) נדרים לח, סע"א. שמו"ר פמ"א, ו. וראה גם ד"ה ויתן אל משה ככלותו באוה"ת תשא ע' א'תתקסו ואילך.

ביאור בדרך אפשר

1 וּנְתַבָּאֵר בְּזָה, כּמאמר הנזכר שְׁעֵנֵן הִירוּשָׁה וְהַעֲבֹדָה שְׁבִתוֹרָה
 2 מֵה שֶׁהָאֵדָם מִקְבֵּל בְּתוֹר יִירוּשׁ וְכֵן הַתּוֹרָה שׁוֹכֵחַ לֵה עַל יַדֵי עֲבוּדוֹתוֹ הֵם
 3 מִבְּחִינַת אַחֲזֵר בְּחִינַת חִיצוֹנִית, כִּשְׁם שֶׁבָאֵדָם הַפְּנִימִיּוֹת וְהַעֲקָר שֶׁבּו
 4 נִמְצָאֵת בְּפָנָיו וְלֹא מֵאֲחֵרָיו שְׁבִתוֹרָה, שְׁזוּהִי דְרָגַת הַתּוֹרָה שְׁשִׁיכַת
 5 לְעוֹלָמוֹת וּבִירִידָתָהּ מִמְּדֻרְגָה
 6 לְמִדְרָגָה נִתְלַבְּשָׁה בְּעֵינֵי הָעוֹלָם
 7 בְּהַלְכוֹת שִׁקְשׁוּרוֹת כְּדִבְרֵים גְּשְׁמִיִם.
 8 וְאֵילוֹ עֵנֵן הַמִּתְנַהֵּן שְׁבִתוֹרָה
 9 הוּא מִבְּחִינַת הַפְּנִימִיּוֹת
 10 שְׁבִתוֹרָה, כְּפִי שֶׁהַתּוֹרָה הִיא
 11 לְמַעַלָּה בְּמִקּוּרָה וְשׁוֹרְשָׁה בְּעֶצְמוֹתוֹ
 12 יִתְבָּרֵךְ, בְּחִינַת שְׁעֵשִׁיעִי
 13 הַמְּלֶךְ בְּעֶצְמוֹתוֹ²³. וְזוֹה הַחִידוּשׁ
 14 וְהַמַּעַלָּה הַמִּיּוּחָדֵת בְּכֵן שֶׁהַתּוֹרָה נִתְנָה
 15 לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל גַּם בְּאוֹפֵן שֶׁל מִתְנָה וְגַם
 16 בְּחִינָה זֹאת שֶׁל הַתּוֹרָה כְּפִי שֶׁהוּא
 17 מוֹשְׁרֵשֶׁת בְּעֶצְמוֹתוֹ וּמֵהוֹתוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ
 18 בְּרוּךְ הוּא בְּעֶצְמוֹ נִיתְנָה לְיִשְׂרָאֵל,
 19 לְפִי שֶׁהֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מוֹשְׁרֵשִׁים
 20 בְּעֶצְמוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ הַתּוֹרָה
 21 עֲצֻמָּה כְּמוֹ שְׁפָתוֹב²⁴ יִבְחַר לָנוּ
 22 אֶת נִחְלָתָנוּ אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר
 23 אֲהַב סֵלָה וְגו' הֵינּוּ שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 24 בָּחַר בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת עַמּוֹ וְהַבְּחִירָה
 25 הִיא בְּעֶצְמוֹתוֹ.
 26 וּנְתַבָּאֵר בְּזָה, בְּהַמְשָׁךְ הַמֵּאֵמֵר
 27 הַנּוֹכַח שְׁעֵנֵן הַמִּתְנַהֵּן שְׁבִתוֹרָה
 28 הוּא לֹא רַק שְׁנִמְשָׁךְ עֵנֵן
 29 נַעֲלָה יוֹתֵר כּו', שׁוֹנֵה וְנִפְרָד
 30 מֵהַמְשַׁכָּה שֶׁעַל־יְדֵי עֵינֵי הִירוּשָׁה
 31 וְעֵינֵי הָעֲבוּדָה שֶׁבְּתוֹרָה, אֶלָּא
 32 שְׁעֵנֵן זֶה פּוֹעֵל גַּם בְּעֵנֵן
 33 הִירוּשָׁה וְהַעֲבֹדָה שְׁבִתוֹרָה.
 34 וְהֵינּוּ, שְׁעֵנֵן הַמִּתְנַהֵּן
 35 שְׁנִתְחַדָּשׁ בְּמִתְן־תּוֹרָה וְלֹא הִיא
 36 קוֹדֵם לְכֵן פְּעַל וְהַשְׁפִּיעַ גַּם
 37 בְּבִחִינַת הִירוּשָׁה שְׁבִתוֹרָה
 38 שְׁהִיְתָה לְפָנָי מִתְן־תּוֹרָה,
 39 שְׁהִיְתָה גַם לְפָנָי מִתְן־תּוֹרָה
 40 הִיָּה אֲבָרְהָם זָקֵן וְיֹשֵׁב בִּישִׁיבָה, וְכֵן יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וּמִיָּמִינָהּ
 41 שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לֹא פָרְשָׁה וְיִשִּׁיבָה מֵהֵם כּו'²⁵, הִרִי שְׁעֵינֵן הַתּוֹרָה
 42 הִיא גַם לְפָנָי מִתְן־תּוֹרָה, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן הִגָּה לְאַחֲרֵי כָּל זֶה לְאַחַר

ביאור בדרך אפשר

שֶׁכֵּבֵר הִיִּתָּה הַמְשַׁכָּה וְהַתְּגַלּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם (בְּאוֹפֵן שֶׁל יְרוּשָׁה וּבְאוֹפֵן
 שֶׁל עֲבוּדָה) נִתְּוֹסַף וְנִתְחַדָּשׁ גַּם הָעֵנֵן דְּמִתְן־תּוֹרָה, שְׁאֵז נִמְשָׁךְ
 בְּחִינַת הַמִּתְנַהֵּן שְׁבִתוֹרָה, שֶׁכֵּאֵמֹר נַעֲלָה יוֹתֵר (כְּמַעַלַת ה"פְּנִימִי",
 הַפְּנִימִיּוֹת, עַל ה"אֲחֵר", הַחִיצוֹנִיּוֹת) וְעֵנֵן זֶה פְּעַל וְהִיִּתָּה לוֹ הַשְׁפַּעָה
 גַּם בְּמִדְרָגַת הַתּוֹרָה כְּפִי
 שְׁהִיְתָה לְפָנָי מִתְן־תּוֹרָה.
 וְהֵינּוּ לְפִי שְׁבִחִינַת הַפְּנִימִיּוֹת
 עַד לְבִחִינַת פְּנִימִיּוֹת הַכְּתָר,
 פּוֹעֲלָת וּמְשַׁפִּיעָה גַּם בְּבִחִינַת
 הַחִיצוֹנִיּוֹת שְׁשִׁיכַת לְעוֹלָמוֹת.
 וְכִפִּי שֶׁמְבֹאֵר בְּמֵאֵמֵר הַנּוֹכַח שֶׁנֵּאֵמֵר
 בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה שֶׁלְמַעֲשֵׂה כֵן הוּא בְּכָל
 הַהַמְשַׁכּוֹת וְהַשְׁפַּעוֹת שֶׁל אֹר אֹלּוּקִי
 מִלְמַעְלָה לְמַטָּה שֶׁהַמְשַׁכַּת הַפְּנִימִיּוֹת
 פּוֹעֵלֶת וּמְשַׁפִּיעָה גַּם עַל הַחִיצוֹנִיּוֹת,
 וְכִפִּי שֶׁמְבֹאֵר כֵּאֵן לְעֵינֵן בְּחִינַת הַכְּתָר,
 הֵינּוּ כְּתָר עֲלִיּוֹן שֶׁלְמַעַלָּה מְעַשֵּׂר
 הַסְּפִירוֹת שִׁישׁ בַּה פְּנִימִיּוֹת וְחִיצוֹנִיּוֹת
 (וּבְלִשׁוֹן הַקְּבֵלָה – בְּחִינַת "עֵתִיק
 יוֹמִין", הַתְּעוּגָה הַעֲלִיּוֹן, הִיא פְּנִימִיּוֹת
 הַכְּתָר, וּבְחִינַת "אֵרִיךְ אֲנִפִּין", הָרִצּוֹן
 הַעֲלִיּוֹן, הִיא בְּחִינַת חִיצוֹנִיּוֹת הַכְּתָר)
 שֶׁהָאֵרָה וְהַתְּגַלּוֹת שֶׁל בְּחִינַת פְּנִימִיּוֹת
 הַכְּתָר שֶׁלְמַעַלָּה מְעוֹלָמוֹת פּוֹעֵלֶת
 וּמְשַׁפִּיעָה גַּם בְּבִחִינַת חִיצוֹנִיּוֹת הַכְּתָר
 שֶׁשִׁיכַת לְעוֹלָמוֹת.
 וְכֵיּוֹן שְׁאֵסְתַּפֵּל בְּאוֹרֵיתָא
 וּבְרֵא עֲלָמָא, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הַסְּתַכֵּל בְּתוֹרָה וּבְרֵא אֶת הָעוֹלָם, הֵינּוּ
 שֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא עַל־פִּי הַתּוֹרָה, הִרִי
 כָּל הָעֵנִינִים שְׁבִתוֹרָה צְרִיכִים
 לְהִיּוֹת לְקַבֵּל כִּיטוֹ גַּם בְּעוֹלָם,
 וְלָכֵן כָּשֵׁם שְׁבִתוֹרָה פּוֹעֲלָת
 הַפְּנִימִיּוֹת עַל הַחִיצוֹנִיּוֹת,
 כְּמִבּוֹאֵר לְעִיל הִגָּה כֵּן הוּא גַּם
 בְּעוֹלָם, כְּפִי שֶׁהוֹלֵךְ וּמְבֹאֵר.
 וְיִוֵּבֵן מֵהָעֵנֵן דְּרֵא־שֶׁהִשְׁנָה,
 פִּידוּע²⁶ בְּקַבְלָה וְחִסִּידוֹת שְׁאֵז
 בְּבוֹא יוֹם רֵאשׁ הַשְּׁנָה מִיַּד שְׁנָה בְּשִׁנָּה
 חוֹזְרִים כָּל הַדְּבָרִים לְקַדְמוּתָן, וְהִרְצוֹן הַעֲלִיּוֹן בְּעוֹלָמוֹת וְהַשְׁפַּעָה
 הַחִתוּת לְעוֹלָמוֹת חוֹזְרִים וְעוֹלָמִים לְמִקּוּרָם וְצִרְיָה לְהַמְשִׁיךְ וְהָאֵרָה
 חֲדָשָׁה מִבְּחִינַת הַתְּנַשְׂאוֹת עֲצֻמִּית כְּמִבּוֹאֵר בְּתוֹרַת הַחִסִּידוֹת שֶׁלְמַעַלָּה

(23 נת' בעמק המלך שער א. וראה לקו"ת ש"ש כז, סע"א. 24) תהלים מז, ה. וראה סד"ה יבחר לנו תש"ג (סה"מ תש"ג ע' 35). 25) יומא כח, ב. 26) ראה פע"ח שער ר"ה פ"א. ובכ"מ.

ויכולו השמים והארץ וכל צבאם

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

44 לא נקבע ביום זה לפי שבכ"ה באָלול לא נמשך עדין בעולם אור
 45 אלוקי מבחינת הפנימיות, פי ההמשכה מבחינת הפנימיות
 46 שעל-ידי עבודת בני ישראל היא דווקא ביום הששי למעשה
 47 בראשית שהוא יום ברא אדם הראשון, יום התחלת עבודת
 48 האדם בעולם ולכן עושים דוקא
 49 אָז ראש-השנה, היום שבו באה
 50 לעולם החיות האלוקית החדשה (לאחר
 51 שזו של השנה שעברה נסתלקה ועלתה
 52 למקורה) שמשפיעה גם על ענייני
 53 העולם הגשמי כיון שההמשכה
 54 מבחינת הפנימיות שבאה
 55 ומאירה לעולם ביום זה פועלת ויש
 56 לה השפעה גם בבחינת
 57 החיצונית השכיכת לעולמות,
 58 שעל-ידיה הודות להארה
 59 ולגילוי של האור הפנימי אפילו למטה
 60 בעולם וימשך להיות גלה
 61 כבוד מלכותך²⁹, גילוי מלכותו
 62 של הקדוש ברוך הוא בעולם ובאופן
 63 ש'ידע כל פעול' כו'³⁰,
 64 ההכרה במלכותו של הקדוש ברוך הוא
 65 תהיה על ידי כל אחד ואחד מהברואים
 66 ועד שפמלכותו של הקדוש ברוך
 67 הוא בפל מְשֻׁלָה³⁰, כְּדַאִיתָא
 68 בְּסִידוּר הָאָרִיז'ל³¹ שְׁקָאֵי
 69 הכוונה היא גם על ה'קליפות'
 70 שברוך כלל מכסות ומעלימות לגמרי
 71 על האור האלוקי, כשם שהקליפה
 72 מכסה על הפרי שפמכחשים פח
 73 פמליא של מעלה ולא מודים
 74 ומכירים בכוח האלוקות, וכאשר יהיה
 75 "מלכותו בכל משלה", גם הם יתפכו
 76 ובמקום לכפור ולהכחיש את האלוקות,
 77 יכירו וידעו באלוקות ויהיו תחת
 78 ממשלת מלכותו של הקדוש ברוך הוא.
 79 ג) ועל-פי מה שנתבאר לעיל
 80 שגם בעולם כמו בתורה ובהמשכת
 81 האלוקות ישנו ענין הפנימיות
 82 והחיצונית, בחינת פנים
 83 ובחינת אָחור, ובאופן
 84 שהפנימיות פועלת ויש לה השפעה על החיצונית, יוכן גם
 85 בנוגע לענין השבת, שהוא ענין השלמות דהעולם, פמאמר
 86 רבותינו ז"ל³² בגמרא מָה הִיָּה הָעוֹלָם חָסֵר כּו' לאחר שנשלמה

1 באלוקות ענין ההתנשאות והמלוכה הוא לא דבר שנוצר כתוצאה מהתעוררות
 2 של העולמות והנבראים, כפי שהוא אצל מלך בשר-ודם שהתעוררות הרצון
 3 למלוכה באה לו בגלל הביטול של העם כלפיו, אלא הקדוש ברוך הוא רם
 4 ונישא מצד עצם מהותו, וכל מעשה הנבראים והביטול שלהם כדי לעורר רצון
 5 למלוכה אינם אלא כדי שההתנשאות
 6 והרוממות העצמית תבוא לידי גילוי,
 7 שהוא ההשפעה מבחינת ה'התנשאות
 8 העצמית' ענין הפנימיות של
 9 האלוקות, ודוקא על-ידיה
 10 כתוצאה מהמשכה של ענין הפנימיות
 11 פועלים גם בבחינת
 12 החיצונית וכפי שנתבאר לעיל
 13 שהשפעה והמשכה מהפנימיות פועלת
 14 ומשפיעה גם על החיצונית שתהיה
 15 ההמשכה מהאור הפנימי גם
 16 בעניני העולם ובראש-השנה
 17 בשנה החדשה גם ענייני העולם יקבלו
 18 השפעה וחיות חדשה.
 19 והענין בזה, דאף-על-פי
 20 שבכ"ה באָלול נברא
 21 העולם²⁷, וששת ימי בראשית
 22 התחילו ביום זה מפל-מקום אין
 23 עושים אָז ראש-השנה כו'
 24 אלא דווקא ביום הששי למעשה
 25 בראשית, יום בריאת אדם הראשון
 26 נאף שידוע מה שסיפר
 27 כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁸
 28 שחסידים הראשונים היו
 29 לומדים מכ"ה באָלול ואילך
 30 בכל יום ויום את פְּרַשְׁת הַיּוֹם
 31 דְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, ואם כן
 32 לכאורה גם הימים שמכ"ה אלול ועד
 33 א' תשרי שייכים להתחדשות
 34 ההשפעה והחיות לבריאה הרי
 35 נוסף לך שזוהי רק הנהגה
 36 של יחידי סגולה, חסידים
 37 הראשונים, ולא הנהגה ששייכת
 38 לכולם גם הנהגה זו
 39 בודאי אינה ענין של ראש-
 40 השנה כו' ולמרות חשיבות
 41 ההנהגה הזו, אין הכוונה שהחיות וההשפעה אכן מתחדשת מכ"ה אלול
 42 ואילך].
 43 וטעם הדבר, שאף כי בריאת העולם התחילה בכ"ה באלול, ראש השנה

(27 ויק"ר רפכ"ט. 28) ראה גם לקו"ש חט"ז ע' 488 הערה 54. 29) נוסח תפילת מוסף דיו"ט וימים נוראים. 30) נוסח תפילת ימים נוראים. 31) במקומו (בסידור ר' שבתי מרשקוב (תקנ"ה) הוא "לוח הטעות"). 32) פירש"י בראשית ב, ב. פרש"י

שבת פרשת בראשית, מברכים החודש מרחשון (התועדות א), ה'תשכ"ח

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 בריאתו? מנוחה באה שבת באה מנוחה כו', הינו, שהשבת פועל
2 שלמות בעולם ומשלים את החיסרון שהיה בעולם עד שבאה השבת.
3 והולך ומפרט את משמעות הדברים ביחס לשלושת הענינים שביחס בין
4 השבת ובני ישראל המבוארים לעיל – "שבת מקדשא וקיימא", "זכור את יום
5 השבת לקדשו" וענין המתנה שבשבת.
6 והענין בזה³³, דהנה הענין
7 דשבת מקדשא וקיימא מקודשת
8 ועומדת (גם ללא כל פעולה ועבודה
9 מצד האדם) הוא ענין השבת
10 כפי שהוא מצד הבריאה
11 עצמה, שלאחר שישת ימי
12 המעשה בא בדרך ממילא
13 ללא כל פעולה ועבודה יום השבת,
14 ולכן הרי זה רק בחינת אחר
15 וחיצוניות דשבת, ענין השבת
16 שבא בדרך ממילא, אינו אלא חיצוניות
17 השבת.
18 וגם בחינת השבת שמצד
19 ענין העבודה, שהוא ענין
20 זכור את יום השבת לקדשו,
21 עם היותו ענין נעלה יותר, הפועל
22 בשבת תוספת עליו ויתרון קדושה
23 לעומת ענין השבת מצד עצמו כיון
24 שבא על-ידי עבודת האדם,
25 והרי סוף סוף האדם הוא מוגבל
26 ביכולות ובכוחות שלו לפעול הרי
27 זה קשור עדין עם בחינת
28 אחר וחיצוניות דשבת
29 בלבד.
30 ולאחר-יזה לאחר המשכת בחינת
31 החיצוניות של השבת (מצד ענין
32 השבת כפי ש"מקדשא וקיימא" ומצד
33 עבודת האדם) נמשך בחינת
34 המתנה דשבת, שהוא
35 למעלה מענין השבת כפי
36 שהוא מצד הבריאה,
37 ולמעלה גם מענין השבת
38 כפי שהוא על-ידי העבודה.
39 הינו, גילוי כל-כך נעלה שאי-
40 אפשר להגיע לזה על-ידי
41 עבודה, ועל זה אומר הקב"ה
42 ביחס לשבת מתנה טובה יש לי
43 בבית גנזי כו', שזהו בחינת הפנימיות דשבת שהוא העצם

מהות העצמית הפנימית דשבת (מה-שאינן שאר הדרגות
דשבת שנמשכות מבחינת אחר וחיצוניות, ובמילא אינם
העצם דשבת אלא התגלות והארה חיצינית שלה), ובחינה זו
מבקש הקב"ה ליתנה לישראל, ויש לדייק בלשון "ליתנה"
שנמשכת בדרך מתנה
מלמעלה. וג' מדריגות אלו
הם בג' הזמנים שבשבת,
מעלי שבתא, יומא דשבתא
ורעוא דרעיון³⁴ ליל שבת, יום
השבת ורצון הרצונות שהוא שבת לעת
המנחה, וכמבאר בקבלה וחסידות
ששלושת הזמנים הללו הם שלוש
מדרגות מלמטה למעלה, והזמן הנעלה
ביותר בשבת הוא בעת "רעווא
דרעיון".
והנה כאשר ישנה המשכה והארה
של בחינת המתנה דשבת
שהיא מבחינת הפנימיות של
השבת, הרי היא נמשכת ופועלת
ויש לה השפעה גם בבחינת
השבת שמצד הבריאה שהיא
מבחינת החיצוניות וגם
בחיצוניות יש הארה מהפנימיות
(ויכמו שנתבאר לעיל בענין
התורה שגם בה יש בחינות
חיצוניות, ענין הירושה וענין
העבודה, ובחינה פנימית ענין המתנה)
ועל-דרך-זה בכללות העולם,
שבחינת הפנימיות האור האלוקי
שבבריאה כפי שהיא מושרשת
באלוקות פועלת גם בבחינת
החיצוניות בעולם כפי שירד להיות
עולם גשמי.
והולך ומבאר בפרטיות יותר את
פעולת פנימיות השבת על חיצוניות
השבת:
והענין בזה, דענין השבת
שמקדשא וקיימא מצד
הבריאה, ללא כל עבודה מצד
האדם, שהנה כבר בתחלת
הבריאה בזמן אדם הראשון,
הנה צריך להיות שיהי לא רק
גם לאומות העולם. ומקל-מקום כיון

מגילה ט, א (ד"ה ויכל). תוס' סנהדרין לח, א (ד"ה חצבה). (33) ראה תו"ח שם (שפח, ב ואילך) (בהוצאה החדשה - רסו, א ואילך). (34) ראה תו"ח שם. סה"מ תרכ"ז שם (ע' קלב).

ויכולו השמים והארץ וכל צבאם

יא

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

43 בתורה, עדיין היא עניין נעלה מאד שלא שייך כלל לאומות העולם. וְטַעַם
44 הַדְּבָר, שהרי לכאורה התורה כפי שירדה לעולם ונתלבשה בענייני העולם
45 כן קשורה לאומות העולם דְּכִיּוֹן שֶׁבַחַיִּינָה הַפְּנִימִיּוֹת דְּתוֹרָה
46 שלמעלה מהעולם שִׁיכַת לְיִשְׂרָאֵל דְּרֻקָא, הָרִי זֶה פּוֹעֵל גַּם עַל
47 בְּחִינַת הַחִיצוֹנִיּוֹת דְּתוֹרָה,

48 שירדה ונתלבשה בעולם שֶׁגַם הִיא
49 שִׁיכַת לְיִשְׂרָאֵל בְּלִבָּד וְלֹא
50 לאומות העולם.

51 (ד) וְזֶהוּ וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
52 גּוֹ, שְׁנַתְּבָאָר לְעִיל שְׁיֵשׁ בְּזָה
53 ג' פִּירוּשִׁים, לשון סיוס, לשון
54 כיליון ולשון עונג שֶׁהֵם שלוש
55 הפירושים הם מקבילים עם ג'
56 מְדַרְגּוֹת הַנ"ל בעניין השבת
57 (המקבילים לשלושת העניינים
58 שבתורה) היינו השבת כפי שהיא מצד
59 הבריאה, השבת כפי שהיא מצד עבודת
60 האדם, והשבת כפי שניתנה במתנה,
61 כפי שממשיך ומפרט.

62 וְהִינוּ, שְׁפִירוּשׁ הָא' שְׁוִיכְלוֹ
63 הוּא מְלִשׁוֹן גְּמַר מְלֹאכֶת
64 בְּרִיאַת שָׁמַיִם וָאָרֶץ, כלומר
65 שהשבת היא סיוס והשלמת הבריאה
66 הוּא עֲנִיָן דְּשַׁבְתָּ מַקְדָּשָׁא
67 וְקִימָא מְצַד הַבְּרִיאָה, וְכִידוּעַ
68 שְׁפַלְלוֹת עֲנִיָן הַזְּמַן הוּא
69 נְבִרָא³⁹, ולפני שנברא העולם לא
70 היה מושג של זמן (כפי שמבואר
71 ב'שער היחוד והאמונה' בספר התניא
72 שגדרי הזמן והמקום הם היוצרים
73 מציאות מוגבלת ומוגדרת) וְכִיּוֹן
74 שְׁבַעֲנִין הַזְּמַן יִשְׁנָה
75 הַהֲתַחֲלָקוֹת דְּשִׁשַׁת יְמֵי הַחֹל
76 וַיּוֹם הַשַּׁבָּת, כיוון שהעולם נברא
77 עם גרדי זמן ברורים הָרִי מוֹבָן,
78 שְׁהַזְּמַן דְּשַׁבְתָּ הוּא בְּרִיאָה
79 בְּפָנֵי עֲצָמָה שהרי בגדר הזמן כל
80 יום הוא יחידה נפרדת לעצמה, וזהו
81 עניין השבת כפי שהוא מצד הבריאה,
82 זמן מיוחד ונבדל (ולא למעלה מזה).
83 וּפִירוּשׁ הָב' שְׁוִיכְלוֹ הוּא
84 מְלִשׁוֹן פְּלִיזוֹן, מבובן של ביטול המציאות ושאיפה לכולות הנפש, הוּא

1 שֶׁבַחַיִּינָה הַמְתַּנָּה דְּשַׁבְתָּ שְׁמַצַּד בְּחִינַת הַפְּנִימִיּוֹת נִיתְּנָה
2 לְיִשְׂרָאֵל דְּרֻקָא, שְׁזָהוּ מְצַד הָעֲנִין דְּיִבְחַר לָנוּ אֶת נַחֲלָתָנוּ
3 גּוֹ אֲשֶׁר אָהֵב סֵלָה, כי כיוון שהבחירה בבני ישראל ואהבת הקדוש
4 ברוך הוא לבני ישראל היא העצם והפנימיות של הקדוש ברוך הוא בעצמו
5 שְׁלַכְן נִיתָן לָהֶם בְּחִינַת

6 הַמְתַּנָּה דְּשַׁבְתָּ, כלומר, הקשר
7 הפנימי והעצמי של בני ישראל עם
8 הקדוש ברוך הוא, הוא הגורם שיקבלו
9 את פנימיות השבת במתנה הָרִי זֶה
10 פּוֹעֵל גַּם עַל בְּחִינַת
11 הַחִיצוֹנִיּוֹת דְּשַׁבְתָּ, שֶׁגַם הִיא
12 שִׁיכַת לְיִשְׂרָאֵל דְּרֻקָא, וְעַד
13 שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל³⁵ גּוֹי
14 שִׁשְׁבַת חֵיב מִיָּתָה, כי השבת
15 אינה שייכת לו כלל שְׁנַתְּבָאָר
16 (בְּפִרְשֵׁת נַח³⁶ שְׁקוֹרִין תִּיכָף
17 לְאַחֲרֵי פִרְשֵׁת בְּרִיאַת) וַיּוֹם
18 וְלִלְיָה לֹא יִשְׁבּוּתוּ וְלַמְדוּ מִכָּאן
19 שלאומות העולם אסור לשבות.
20 וְהִינוּ, שְׁאֲף-עַל-פִּי שְׁפִסּוּק
21 זֶה קָאִי מְדַבֵּר בְּסִדְר הַבְּרִיאָה,
22 הֵנָּה גַּם עַל עֲנִיָן הַשַּׁבְתָּ
23 שְׁמַצַּד הַבְּרִיאָה, אֲמָרוּ גּוֹי
24 שִׁשְׁבַת חֵיב מִיָּתָה, אף
25 שלכאורה כיוון שגם בבני ישראל עניין
26 זה קיים מצד עצמו ולא מצד העבודה,
27 גם אומות העולם יכולים לקבלו, בכל
28 זאת "גוי ששבת חיוב מיתה", כי לאחר
29 שנמשכה הפנימיות, היא פעלה גם על
30 החיצונית והעלתה אותה במדרגה
31 שְׁזָהוּ לְפִי שֶׁהַפְּנִימִיּוֹת פּוֹעֵלֹת
32 גַּם עַל הַחִיצוֹנִיּוֹת.

33 וְעַל-דִּרְדָּף-זֶה בְּדוּמָה לְמַבּוּאָר לְעִיל
34 לְעִינֵין הַשְּׁפַעַת וּפְעוּלַת פְּנִימִיּוֹת הַשַּׁבְתָּ
35 עַל חִיצוֹנִיּוֹת הַשַּׁבְתָּ, בְּנוֹגַע לְעִינֵין
36 הַתּוֹרָה, שְׁגוֹי שְׁעוֹטֶק בְּתוֹרָה
37 (הָרִי אֵף שֶׁהַתּוֹרָה הִיא תּוֹרַת
38 חַיִּים³⁷ ואמורה להשפיע חיות,
39 מְפַל־מְקוֹם) חֵיב מִיָּתָה³⁸, כי
40 עניין התורה הוא היפך מציאותו
41 וְעִינֵין זֶה הוּא גַּם מְדַרְגַת
42 הַתּוֹרָה כְּפִי שֶׁשִׁיכַת לְעוֹלָם

1 בְּלִבָּד. וּמְכַל-מְקוֹם כִּיּוֹן שֶׁבַחַיִּינָה הַמְתַּנָּה דְּשַׁבְתָּ
2 שְׁמַצַּד בְּחִינַת הַפְּנִימִיּוֹת נִיתְּנָה לְיִשְׂרָאֵל דְּרֻקָא,
3 שְׁזָהוּ מְצַד הָעֲנִין דְּיִבְחַר לָנוּ אֶת נַחֲלָתָנוּ גּוֹ'
4 אֲשֶׁר אָהֵב סֵלָה, שְׁלַכְן נִיתָן לָהֶם בְּחִינַת הַמְתַּנָּה
5 דְּשַׁבְתָּ, הָרִי זֶה פּוֹעֵל גַּם עַל בְּחִינַת הַחִיצוֹנִיּוֹת
6 דְּשַׁבְתָּ, שֶׁגַם הִיא שִׁיכַת לְיִשְׂרָאֵל דְּרֻקָא, וְעַד
7 שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל³⁵ גּוֹי שִׁשְׁבַת חֵיב מִיָּתָה,
8 שְׁנַתְּבָאָר (בְּפִרְשֵׁת נַח³⁶ שְׁקוֹרִין תִּיכָף לְאַחֲרֵי
9 פִרְשֵׁת בְּרִיאַת) וַיּוֹם וְלִלְיָה לֹא יִשְׁבּוּתוּ. וְהִינוּ,
10 שְׁאֲף-עַל-פִּי שְׁפִסּוּק זֶה קָאִי בְּסִדְר הַבְּרִיאָה, הֵנָּה
11 גַּם עַל עֲנִיָן הַשַּׁבְתָּ שְׁמַצַּד הַבְּרִיאָה, אֲמָרוּ גּוֹי
12 שִׁשְׁבַת חֵיב מִיָּתָה, שְׁזָהוּ לְפִי שֶׁהַפְּנִימִיּוֹת
13 פּוֹעֵלֹת גַּם עַל הַחִיצוֹנִיּוֹת. וְעַל-דִּרְדָּף-זֶה בְּנוֹגַע
14 לְעִינֵין הַתּוֹרָה, שְׁגוֹי שְׁעוֹטֶק בְּתוֹרָה (הָרִי אֵף
15 שֶׁהַתּוֹרָה הִיא תּוֹרַת חַיִּים³⁷, מְפַל־מְקוֹם) חֵיב
16 מִיָּתָה³⁸, וְעִינֵין זֶה הוּא גַּם מְדַרְגַת הַתּוֹרָה כְּפִי
17 שֶׁשִׁיכַת לְעוֹלָם. וְטַעַם הַדְּבָר, דְּכִיּוֹן שֶׁבַחַיִּינָה
18 הַפְּנִימִיּוֹת דְּתוֹרָה שִׁיכַת לְיִשְׂרָאֵל דְּרֻקָא, הָרִי זֶה
19 פּוֹעֵל גַּם עַל בְּחִינַת הַחִיצוֹנִיּוֹת דְּתוֹרָה, שֶׁגַם
20 הִיא שִׁיכַת לְיִשְׂרָאֵל בְּלִבָּד.

(ד) וְזֶהוּ וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ גּוֹ, שְׁנַתְּבָאָר
לְעִיל שְׁיֵשׁ בְּזָה ג' פִּירוּשִׁים, שֶׁהֵם ג'
מְדַרְגּוֹת הַנ"ל. וְהִינוּ, שְׁפִירוּשׁ הָא' שְׁוִיכְלוֹ
הוּא מְלִשׁוֹן גְּמַר מְלֹאכֶת בְּרִיאַת שָׁמַיִם וָאָרֶץ,
הוּא עֲנִיָן דְּשַׁבְתָּ מַקְדָּשָׁא וְקִימָא מְצַד הַבְּרִיאָה,
וְכִידוּעַ שְׁפַלְלוֹת עֲנִיָן הַזְּמַן הוּא נְבִרָא³⁹, וְכִיּוֹן
שְׁבַעֲנִין הַזְּמַן יִשְׁנָה הַהֲתַחֲלָקוֹת דְּשִׁשַׁת יְמֵי
הַחֹל וַיּוֹם הַשַּׁבָּת, הָרִי מוֹבָן, שְׁהַזְּמַן דְּשַׁבְתָּ
הוּא בְּרִיאָה בְּפָנֵי עֲצָמָה. וּפִירוּשׁ הָב' שְׁוִיכְלוֹ
הוּא מְלִשׁוֹן פְּלִיזוֹן, הוּא עֲנִיָן הַשַּׁבְתָּ כְּפִי שֶׁשִׁיכַת לְעוֹלָם
שֶׁעַם הִיּוֹתָה מְדַרְגָה נְמוּכָה (יְחִסִּית)

(35 סנהדרין נח, סע"ב. 36 ח, כב. 37) "שים שלום" בסוף תפלת העמידה. (38 סנהדרין נט, רע"א. 39) סידור עם דא"ח עה, סע"ד ואילך. וראה הנסמן בלקו"ש ח"ז ע' 59 הערה 25.

ביאור בדרך אפשר

1 עֲנֵן הַשֶּׁבֶת כְּפִי שֶׁנַּעֲשָׂה עַל-יְדֵי עֲבוֹדַת הָאָדָם, זְכוֹר אֵת
 2 יוֹם הַשֶּׁבֶת לְקִדְשׁוֹ, לְהוֹסִיף בּוֹ קְדוּשָׁה שְׁלֵא קִיַּמְתָּ בּוֹ מִצַּד עֲצֻמוֹ
 3 שֶׁעֲבוֹדָה זֹה הוּא עֲנֵן הַכְּלִיזוֹן. וּבִפְרָטִיּוֹת יוֹתֵר יֵשׁ ב' ^א
 4 מְדַרְגּוֹת שְׁנוֹת בְּעֲנֵן הַכְּלִיזוֹן, כְּמִבּוֹאֵר בְּ'לְקוּטֵי תוֹרָה'
 5 שִׁירֵי-הַשִּׁירִים בַּתְּחִלָּתוֹ בְּעֲנֵן
 6 ב' בְּחִינּוֹת פְּלָה שֶׁהֵם שְׁתֵּי ^א
 7 מְדַרְגּוֹת שְׁנוֹת בְּבִטּוֹל הָאָדָם לְאִלּוּקוֹת
 8 ("בִּטּוֹל הַיֵּשׁ" ו"בִּטּוֹל בְּמִצִּיאוֹת").
 9 וּפִירוּשׁ הַג' שְׁיִיכְלוּ הוּא
 10 מְלִשׁוֹן תַּעֲנוּג, הוּא עֲנֵן
 11 הַשֶּׁבֶת שֶׁבְּבְחֵינָת עֲבוֹדַת
 12 מִתְּנָה, שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר מִתְּנָה
 13 טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּזוּי, וְשֶׁבֶת
 14 שְׁמָה וְכִפִּי שֶׁנִּחְבָּר לְעִיל בְּאִרְכּוֹת
 15 מַעֲלַת בְּחִינָה זֹה עַל שְׁתֵּי הַבְּחִינּוֹת
 16 הַקּוֹדְמוֹת שֶׁהִיא כְּמַעֲלַת הַפְּנִימִיּוֹת עַל
 17 הַחִיצוֹנִיּוֹת.
 18 (ה) וְכָל זֶה עֵינֵי הַתּוֹרָה וְהַשֶּׁבֶת
 19 וּפְעוּלָתָם וְהַשְּׁפָעָתָם עַל הָעוֹלָם
 20 כְּמִבּוֹאֵר לְעִיל בְּאִרְכּוֹת הוּא הַכְּנָה
 21 לְיוֹם שְׁכוּלוֹ שֶׁבֶת, זְמַן הַגְּאוּלָּה,
 22 שֶׁהוּא אֶלֶף הַשְּׁבִיעִי, עַלִּיו אִמְרוּ
 23 חֲכָמֵינוּ ז"ל שֶׁהָעוֹלָם מִתְקִיִּים שֶׁשֶׁת
 24 אֲלָפִים שָׁנָה וְאַחַר כֵּן חָד חֲרוֹב⁴⁰,
 25 אֶלֶף אֶחָד, הָאֶלֶף הַשְּׁבִיעִי, שָׁבוּ הָעוֹלָם
 26 יְהִי "חֲרָב" מֵהִישוּת וְהַמִּצִּיאוֹת שֶׁלוֹ
 27 כְּפִי שֶׁהִיא עֲכָשִׁיר אֵלָּא יְהִי בִטֵּל
 28 לְאִלּוּקוֹת שְׁגָם בּוֹ בְּאֶלֶף הַשְּׁבִיעִי
 29 (שֶׁכִּנְגַד יוֹם הַשֶּׁבֶת וְנִקְרָא "יוֹם שְׁכוּלוֹ"
 30 שֶׁבֶת") יְהִי ג' הַמְדַרְגּוֹת
 31 הַנִּזְכָּר. וְהִנּוּ, שְׁיִשְׁנוּ הָעֲנֵן
 32 דְּאֶלֶף הַשְּׁבִיעִי כְּפִי שֶׁהוּא
 33 מִצַּד עֲנֵן הַבְּרִיאָה עֲצֻמָּה, לֵאל
 34 עֲבוֹדַת הָאָדָם, שֶׁסֹּדֵר הַבְּרִיאָה
 35 הוּא שְׁלֵאֲחֲרֵי שִׁית אֲלֵפֵי
 36 שְׁנֵי דְהוּי עֲלָמָא, שֶׁשֶׁת אֲלֵפֵי
 37 שְׁנַיִם שֶׁהָעוֹלָם מִתְקִיִּים אֲזִי בָּא

ביאור בדרך אפשר

אֶלֶף הַשְּׁבִיעִי.

38 וְנוֹסֵף לָזֶה יְהִי אֲזַי בִּימּוֹת הַמִּשְׁחָה גַּם עֲנֵן הָעֲבוֹדָה, שֶׁזָּהוּ
 39 עֲנֵן הַשִּׁיר שֶׁהָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים כּוֹי בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ בְּיוֹם הַשֶּׁבֶת
 40 מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשֶּׁבֶת⁴¹, לְיוֹם שְׁכוּלוֹ שֶׁבֶת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי
 41 הָעוֹלָמִים⁴² וְהָרִי שִׁירַת הַלְוִיִּים הִיא
 42 עֲבוֹדָה מִצַּד הָאָדָם הַמְבִיאָה תּוֹסֶפֶת
 43 מַעֲלָה וְקְדוּשָׁה בְּיוֹם הַשֶּׁבֶת.
 44 וְנוֹסֵף לָזֶה יְהִי אֲזַי בְּאֶלֶף
 45 הַשְּׁבִיעִי, בִּימּוֹת הַמִּשְׁחָה גַּם בְּחִינַת
 46 הַמִּתְּנָה, שֶׁהוּא עֲנֵן הַתְּגָלוֹת
 47 הַתַּעֲנוּג הַאֲלוּקִי הָעֲלִיזוֹן
 48 שֶׁלְמַעַל מְשִׁיכּוֹת לְעוֹלָם,
 49 שֶׁהוּא עֲנֵן שֶׁעֲשׂוּעֵי הַמְּלָךְ
 50 בְּעֲצָמוֹתוֹ כְּפִי שֶׁהַמְּלָךְ מִשְׁתַּעֲשֵׂע,
 51 כִּיכּוֹל, בְּעֲצָמוֹ, לֹא בְּאִמְצָעוֹת דְּבַר
 52 שְׂגוּרִים אֵת הָעוֹנֵג. וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן
 53 לְמִירוֹת שְׁגִילוֹ מְדַרְגָּה זֹה יְהִי רַק
 54 לְעִתֵּיד לְבוֹא, בִּימּוֹת הַמִּשְׁחָה, הִנֵּה
 55 מַעֲיֵן מְדַרְגָּה זֹה נִתְגַּלָּה לָנוּ
 56 גַּם עֲתָה בְּפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה,
 57 תּוֹרַת הַסּוֹד, תּוֹרַת הַחֲסִידוֹת שֶׁזָּהוּ
 58 בְּדוּגְמַת שְׁלָמוֹת הַתַּעֲנוּג
 59 שֶׁבְּאֶלֶף הַשְּׁבִיעִי, וּבְאִפְסָן
 60 כְּזֶה צְרִיכָה לְהִיֹּת הָעֲבוֹדָה
 61 בְּהַפְּצַת הַמַּעֲנִנּוֹת שֶׁל תּוֹרַת
 62 הַחֲסִידוֹת, פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה חוּצָה,
 63 מִתּוֹךְ מְנוּחָה וְתַעֲנוּג, שֶׁהִיא
 64 הַמְדַרְגָּה הַנְּעִלִית בִּיּוֹתֵר מִשְׁלוּשׁ
 65 הַמְדַרְגּוֹת הָאֲמוּרוֹת, בְּחִינַת מִתְּנָה,
 66 וְעַל-יְדֵי-זֶה פּוֹעֲלִים שִׁיְהִי
 67 'אֶתִי מַר' יְבוֹא הָאֲדוֹן דָּא מְלָכָא
 68 מְשִׁיחָא⁴³, זֶה מֶלֶךְ הַמִּשְׁחָה, כְּמַעֲנָה
 69 מֶלֶךְ הַמִּשְׁחָה לְבַעַל-שֵׁם-טוֹב עַל
 70 שְׁאֵלָתוֹ אִמְתִּי קָא אֲתִי מַר (מְתִי יְבוֹא
 71 אֲדוֹנִי), "לְכַשִּׁיפּוּצוֹ מַעֲיִנוֹתֶיךָ -
 72 הַמַּעֲיִנּוֹת שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב, תּוֹרַת
 73 הַחֲסִידוֹת - חוּצָה", בְּקָרוֹב מְמַשׁ.
 74

עַל-יְדֵי עֲבוֹדַת הָאָדָם, זְכוֹר אֵת יוֹם הַשֶּׁבֶת
 לְקִדְשׁוֹ, שֶׁעֲבוֹדָה זֹה הוּא עֲנֵן הַכְּלִיזוֹן. וּבִפְרָטִיּוֹת
 יוֹתֵר יֵשׁ ב' מְדַרְגּוֹת בְּעֲנֵן הַכְּלִיזוֹן, כְּמִבּוֹאֵר
 בְּ'לְקוּטֵי תוֹרָה' שִׁירֵי-הַשִּׁירִים בַּתְּחִלָּתוֹ בְּעֲנֵן ב'
 בְּחִינּוֹת פְּלָה. וּפִירוּשׁ הַג' שְׁיִיכְלוּ הוּא מְלִשׁוֹן
 תַּעֲנוּג, הוּא עֲנֵן הַשֶּׁבֶת שֶׁבְּבְחֵינָת עֲבוֹדַת מִתְּנָה,
 שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר מִתְּנָה טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּזוּי,
 וְשֶׁבֶת שְׁמָה.

(ה) וְכָל זֶה הוּא הַכְּנָה לְיוֹם שְׁכוּלוֹ שֶׁבֶת, שֶׁהוּא
 אֶלֶף הַשְּׁבִיעִי, חָד חֲרוֹב⁴⁰, שְׁגָם בּוֹ
 יְהִי ג' הַמְדַרְגּוֹת הַנִּזְכָּר. וְהִנּוּ, שְׁיִשְׁנוּ הָעֲנֵן
 דְּאֶלֶף הַשְּׁבִיעִי כְּפִי שֶׁהוּא מִצַּד עֲנֵן הַבְּרִיאָה,
 שֶׁסֹּדֵר הַבְּרִיאָה הוּא שְׁלֵאֲחֲרֵי שִׁית אֲלֵפֵי שְׁנֵי
 דְהוּי עֲלָמָא, אֲזִי בָּא אֶלֶף הַשְּׁבִיעִי. וְנוֹסֵף לָזֶה
 יְהִי אֲזַי גַּם עֲנֵן הָעֲבוֹדָה, שֶׁזָּהוּ עֲנֵן הַשִּׁיר
 הַשֶּׁבֶת⁴¹, לְיוֹם שְׁכוּלוֹ שֶׁבֶת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי
 הָעוֹלָמִים⁴². וְנוֹסֵף לָזֶה יְהִי אֲזַי גַּם בְּחִינַת
 הַמִּתְּנָה, שֶׁהוּא עֲנֵן הַתְּגָלוֹת הַתַּעֲנוּג הָעֲלִיזוֹן
 שֶׁלְמַעַל מְשִׁיכּוֹת לְעוֹלָם, שֶׁהוּא עֲנֵן שֶׁעֲשׂוּעֵי
 הַמְּלָךְ בְּעֲצָמוֹתוֹ. וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הִנֵּה מַעֲיֵן
 מְדַרְגָּה זֹה נִתְגַּלָּה לָנוּ גַּם עֲתָה בְּפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה,
 שֶׁזָּהוּ בְּדוּגְמַת שְׁלָמוֹת הַתַּעֲנוּג שֶׁבְּאֶלֶף הַשְּׁבִיעִי,
 וּבְאִפְסָן כְּזֶה צְרִיכָה לְהִיֹּת הָעֲבוֹדָה בְּהַפְּצַת
 הַמַּעֲנִנּוֹת חוּצָה, מִתּוֹךְ מְנוּחָה וְתַעֲנוּג, וְעַל-יְדֵי-
 זֶה פּוֹעֲלִים שִׁיְהִי 'אֶתִי מַר' דָּא מְלָכָא
 מְשִׁיחָא⁴³, בְּקָרוֹב מְמַשׁ.

(40) ר"ה לא, א. (41) תהלים צב, א. (42) תמיד בסופה. (43) אגה"ק הידוע דהבעש"ט - נדפסה בכתר שם טוב בתחילתו. ובכ"מ.